

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.

Neb., ve středu, dne 15. května 1907.

Ročník XXXVI--Číslo 42.

Zprávy americké.

Soud s dělnickými předáky v Idahu.

Dne 9. května zahájen byl v Boise, Idaho, soud proti Moyerovi, Haywoodovi a Pettibonovi, hlavním úředníkům Západní Federace Havírů. Soud tento je s nevědním účastenstvím sledován všemi kruhy amerického obyvatelstva. Jak známo, zmínění obžalováni za spoluúčastenství na vraždě bývalého guvernéra státu Idaho, Steunenburga. Zejména v dělnických kruzích vyvolal proces tento veliký rozruch a výsledek jeho očekáván je s napnutím i za hranicemi. Nebude na škodu, podáme-li krátký přehled událostí, předcházejících proces tento. K obraně dělnických zájmů utvořily se unie. Čím větší a silnější jsou tyto dělnické unie, tím zabezpečnější jsou zájmy a práva dělníků. Dokud nebylo unii, pracodajcové a kapitalisté svobodně vykořisťovali bezbranného dělníka dle svojí libovůle. Od utvoření unii poměry tyto poněkud se zlepšily. V Idahu do nedávna poměry dělníků nebyly valné. Ba ještě i nyní kapitalisté v mnohých místech mají volné pole ve vykořisťování pracujících sil. Samo sebou se rozumí, že jsou to zejména kapitalisté, kteří tímto uním nepřejí a neradi vidí, jdou-li tyto ku předu. Proto též majitelé západních dolů trpce pohlíželi na vzrůst Western Federation of Miners — Západní Unie Havírů. Vzrůst této unie znamenal zajištění lepších poměrů dělnictvu a tudíž i to, že bohatí kapitalisté museli se zféknouti jisté části značného svého důchodu ve prospěch chudých dělníků. To ovšem majitelům dolů se valně nelíbilo. Založili si proto Mine Owners Association, organizaci majitelů dolů, aby vydatněji a jednotněji mohli čeliti proti požadavkům unie. Tento jejich spolek měl však také za účel zničení družstva havírské. Pracovali všemi možnými prostředky, aby tuto unii převedli v nivec. Zaměstnávali detektivy, aby tyto vůdce unie obviňovali ze všech možných i nemožných zločinných skutků. Neby divu, že unie vedla rozhorčený boj proti organizaci majitelů dolů. Vedl se tuhý boj na obou stranách. Pro dělnickou unii ale polehčující je ta okolnost, že ona boj ten sama nevyvolala a že k němu donucena byla zvláště tím, že i státní úřady byly proti ní a stály na straně její nepřátel, majitelů dolů. Následkem tohoto boje zavládly v Idahu a Coloradu podivné poměry, ba došlo i k tomu, že i atentáty staly se docela všední událostí. Do toho spadl zavražděný bývalý guvernér státu Idaho, F. Steunenburga. Ze spoluúčastenství na této vraždě obžalováni jsou Moyer, předseda Západního Družstva Havírů, Haywood, tajemník, a Pettibone. Skutečným vrahem Steunenburga je jistý Harry Orchard. On hodil bombu na guvernéra, která roztrhala jej na kusy. Orchard tvrdí, že k vraždě najatý byl zmíněnými řemi vůdci. Orchard tímto tvrzením sebe uchránil od šibenice, protože jemu, jako hlavnímu svěd-

ku stát zajistil immunity. Z této příčiny Orchardovo svědectví zasluhuje málo víry. Mnozí dokonce tvrdí, že Orchard byl najat majiteli dolů, aby vraždu spáchal a potom obvinil ze spoluúčastenství dělnické předáky. Západní uhlokopové jsou velice rozhořčeni nad těmito událostmi, zvláště však nad tím, že vůdce jejich odvěklí z Colorada do Idaha, poněvadž v Coloradu měli majitelé dolů nepatrné vyhlídky na odsouzení Moyera, Haywarda a Pettibona. Násilné odvělení havírských předáků připisuje se na účet Frank R. Goodingovi, guvernerovi státu Idaho. Gooding z té příčiny v poslední době obdržel několik listů, kde je mu vyhrožováno zabítím. Celá řada detektivů střeží stále guvernerův dům, z kterého tento neodvažuje se ani vyjít, očekává je až proces bude zakončen. Více než 100 coloradských havírských dělníků, samých to mužů odvážných očekává v Boise, jak soud dopadne. Každý má strach před atentáty, nebudou-li dělničtí vůdcové osvobozeni. Nejen Gooding, ale i státní žalobci dostávají vyhrůžné listy. V nehorší situaci nalézá se ovšem Orchard, skutečný vrah, který zároveň bude hlavním svědkem proti obžalovaným dělnickým vůdcům. Mnozí předpovídají, že bude Orchard zastřelen na lavičce svědků, aby nemohl svědčeti. Budou-li vůdcové Západní Federace odsouzeni, vyvolá to mezi organizovaným dělnictvem zlou krev. Na obranu obžalovaných sebráno bylo mezi dělnictvem více než \$100,000. Výsledek procesu tohoto je všude s velikou dychtivostí očekáván.

Na paměť výstavy v Jamestownu.

Vláda Spoj. Států, jako při dřívějších, na americké půdě uspořádaných výstavách, dala na paměť jamestownské výstavy tisknouti zvláštní poštovní známky, které možno obdržeti u všech poštovních úřadů. Jsou jedno, dvou, pěti a deseticeňové. Barva těchto výstavních známek shoduje se úplně s barvou našich běžných známek. Známky ty jsou podlouhlé a jsou o něco menší, nežli ony, jež vydány byly na paměť výstavy v St. Louisu. Na jednocentové známce vyobrazena je tvář smělého objevitele kap. Smitha a je obklopena indiánskými hlavami. Dvoucentový kolek ozdoben je vyobrazením přistání ku břehu první výpravy Smithovy, na pěticeňové je podobizna indiánské princezny Pocahontas a na deseticeňové známce je obraz Jamestownu.

Podareňý trik s falešným Rembrandtem.

Vysoké clo, které se zde ve Spojených Státech vybírá i při dovozu uměleckých děl a na něž již často stěžovali si uměnilomilní Američané, osvědčilo se nedávno jako výborný prostředek k provádění podvodů. Jistý obchodník ve Francii měl dosti špatnou kopii jistého obrazu slavného malíře Rembrandta, jehož díla jsou velice cenná. Tu poslal do New Yorku. Současně zaslal celním úřadům anonymní denunciaci, že se má do Spojených Států Severoamerických dostat original od Rembrandta, označený jako "ko-

pie", aby se tak uspořilo na clo. Celní znalci mysleli, že obchodník s obrazy překazil jeho podvod a když jim byl předložen obraz s označením "kopie", rozhodli, že je to original a že má cenu 200,000 dollarů. Určili také patřičné výše clo. Jakmile se rozhlásila zpráva o tom, jaký vzácný obraz nalézá se v celnici, našel se ctitel starého umění a za falešného Rembrandta obrovskou sumu tu zaplatil. Obchodník pak se úřední horlivosti jen vysmál, neboť díky úřednímu potvrzení pravosti obrazu prodal špatnou kopii za obrovský obnos jako original.

Vládní pozemky.

Dle zákona přijatého kongresem, otevřeno bude kolem 1. července k zabránění asi 30,000 akrů vládních pozemků v sousedství Billings, Mont. Rozdělení bude se diti způsobem losovacím, jako se v poslední době pravidelně stává. Kdo bude pozemky chtít a může předpisům vyhověti, dá se registrovati, dostane určité číslo a na to číslo koná se tah. Ti, na které padnou čísla první, mohou si vybrati, ostatní musí vzíti za věkto, co zbude. Někteří pozemky tyto chválí, jiným se opět nelíbí. Leží v pásmu suchém, ale voda k zavodňování nalézá se v nejbližším sousedství. Zavodňování toto znamená pro osadníka aspoň v prvních letech důkladnou práci. V Billings je veliký cukrovar řepový, zřízený nákladem \$1,000,000 a řepa prý se tu dobře daří. Všechny tyto pozemky jsou na vzdálenost nejvýše 15 mil od města.

Veliká stávka v San Francisku.

V neděli dne 5. května zahájena byla v San Francisku, Cal., velká stávka konduktorů a motoráků pouličních dráh. Stávkující žádají důrazně uznání jejich unie a pak zvýšení denní mzdy s \$2.75 na \$3.25. Stávkující je přes 1500. V prvních dnech stávky zachován byl úplný klid a teprve další dny byly bouřlivější, ba došlo i ku krvavým pouličním bojům. Panují obavy, že ze sympatie budou stávkovati i dělníci v ostatních odvětvích. Dělnictvo železářských továren vešlo ve stávkou za osmihodinovou práci. Předseda společnosti pouličních dráh Calhoun prohlásil, že unii konduktorů a motoráků neuzná nikdy. Obecenstvo musí nyní choditi pěšky, aneb jezdit v omnibusech za 25c. Povození stávkou touto velice získali, ale oběd je jí velice ochromen. Spol. pouličních dráh poslala však do San Franciska stávkokaze z výhledu, které ozbrojila revolvery. Dne 8. května pokusily se Spojené pouliční dráhy o zahájení dráhy pomocí pěti kar. Jakmile ale káry přijely do vyhořelého distriktu, tak byly přepadeny od stavebních řemeslníků a jiných dělníků. Stávkokazové, kteří se nalézali na kárách, započali ihned střeliti z revolverů, a během několika minut válelo se v krvi 18 mužů a chlapců. Všichni byli těžce poraněni. Vozka J. Walsh byl střelen do hlavy a dle všeho zemře. Mezi raněnými nalézá se tři policisté a jeden detektiv, jejich stav jest velmi povážlivý. Ze stávkokazů byli dva poraněni. Policie zatkla 18

osob. Všichni stávkokazové a provázající je inspektoři byli ozbrojeni revolvery. Pod Larkin ul. byly káry bombardovány od zedníků a truhlářů, káry jely ale dále a na Leavenworth ul. započali stávkokazové střeliti. Zástup lidí rozběhl se na všechny strany, načež policisté uvolnili koleje a káry jely až k Market ul. Zde došlo k prudkému boji; láhve dopadaly na stávkokaze jako krupobití, načež stávkokazové pálili jednu salvu za druhou. Jistý hošík, který chtěl jednoho stávkokaze udeřiti kamenem, byl od něho střelen do hlavy. — Ředitel Calhoun od společnosti pouliční dráhy pravil později, že se opět pokusí o zahájení jízdy. Z toho jest zřejmo, že chce vyvolati další výtržnosti v té pevné naději, že tím popudí veřejné mínění proti stávkujícím. Mayor Schmitz fídlil náčelníku policie, aby hleděl udržeti pořádek za každou cenu a zatknul každého, kdo bude míti u sebe zbraň. Dále prohlásil, že žádnému policistovi nedovolí konati službu řidiče motoru neb konduktora a žádný policista nesmí jeti na káře co strážce veřejného pořádku. Předseda Calhoun se vyjádřil, že se zástupci unie vyjednávati nebude.

Videňský pěvecký spolek v New Yorku.

Jak se z New Yorku oznamuje, 342 členů videňského německého zpěváckého spolku přijelo tam parníkem "Oceana" Hambursko Americké paroplavební společnosti, kterážto loď zvláště pro ně pronajata byla. Videňští zpěváci budou pořádati koncerty v různých amerických městech. Když vystoupili na půdu nového světa, byli nadšeně uvítáni německými pěveckými spolky z New Yorku, Brooklyn a okolí. Po dobu pobytu v New Yorku, byli hosty zpěváckého spolku "Liederkrantz". Nyní chystají se k několika koncertům v New Yorku, Philadelphii, Baltimore a Milwaukee. Spolek tento čítá 385 členů.

Přebytek ve spolkové pokladně.

Pokladniční úředníci předpovídají, že přebytek ve spolkové pokladně obnášeti bude tohoto roku \$175,000,000, což jest o mnoho více, než jak odhadoval přebytek ten bývalý spolkový pokladník Shaw, minulého roku. Tento loni předpovídal, že přebytek na letošní rok bude obnášeti asi \$58,000,000. S jistotou dá se předpokládati, že vládní vydání za poslední dva měsíce účetního roku nebudou větší, než obyčejné. Na 1. t. m. obnášel přebytek více než \$56,000,000, oproti \$4,000,000 v době roku lonského. Za poslední dva měsíce lonského účetního roku vystoupily čisté příjmy asi na \$20,000,000 a pokladniční úředníci jsou skoro jisti, že se to letos bude opakovat. Výtečný tento finanční stav jest následek značného příjmu celní a jiných daní, jakož i z různých praněná. Příjmy ty se zvyšují u velké míře a kráčí krok za krokem s obchodní činností amerického národa. Před několika měsíci vyslovili se celní úředníci, že příjmy v celních budou letos větší než kdykoliv před tím a odhadují celkový příjem na celních na \$300,000,000, jest

však možno, že příjem ten bude obnášeti \$335,000,000. Příčina tohoto ohromného vzrůstu příjmů spočívá prý v tom, že se Spoj. Státy těší velké prosperitě a velmi čile se podílí na cizozemském nákupu.

Ve prospěch Ústřední Matice Školské.

Pan Frank Kramolíš ze South Omahy učinil mezi svými přáteli sbírku ve prospěch Ústřední Matice Školské v Čechách, kteráž vynese slušný obnos \$10.00. Následující přispěli: p. Vojtěch Kostál 50c, p. Jan Červený \$1.00, p. Ladislav Dienstbier \$1.00, p. Fr. Kramolíš \$1.00, p. Jan Štěrba 50c, p. Břetislav Dienstbier 25c, p. Jan Janda 25c, p. Alois Jaroš 25c, p. Josef Štěpán 25c, sl. Berta Nováková 25c, z pokladničky Klubu Komenského č. 1, v South Omaze \$2.00 a p. Václav Bureš \$1.75. Obnos tento myl naši redakci odevzdán k výtěžku divadla, jež ve prospěch Matice sebráno bylo v Omaze a který poslán bude po p. Fr. Říhovi do Čech.

DROBNÉ ZPRÁVY.

* V San Antonio, Tex., zemřel Felix Rodriguez, Indián z kmene Azteků v stáří 119 roků. Rodriguez byl starým mládencem.

* V Baltimore, Md., při městských volbách zvolen byl mayorem demokrat J. Barry Mahool většinou 4000 hlasů a sice na 4 roky. Celá demokratická kandidátní listina byla zvolena.

* Zprávy z Californie oznamují, že hrabě Otto Waldstein, o němž přinesly noviny zprávy, že je mrtvý, je živ a zdrav. Žije v Klamath, Falls, Ore., kdež zaměstnán je vládní prací. Při stotožňování mrtvoly stal se omyl.

* Ve čtvrtek dne 2. května připlulo do New Yorku 14 přistěhovaleckých lodí s 20,729 přistěhovaleci. Nejvíce bylo Italů, totiž 8,267. Až dosud nepřijel do New Yorku za jediný den tak značný počet přistěhovalců.

* V Long Island City, L. I., nalezení byli holič Alois Skopec a jeho manželka Marie ve svém domově mrtví. Nadýchali se svítiplynu. Policie ihned zahájila pátrání, aby se vyšetřilo, stali-li se tyto čestí manželé obětmi neštěstí, nebo spáchali-li sebevraždu.

* Spoj. Státy mají celkem dluhu \$925,000,000. Samotné město New York má kolem \$500,000,00 dluhu a dluhy tyto vzrůstají zároveň s rychlým vzrůstem města. Ostatní státy všechny dohromady mají \$234,104,190, tudíž o celou polovinu méně než město New York.

* Jak se z New Yorku oznamuje, budou letošního roku podniknuty dvě výpravy k severní pólě. Commander Peary má již pohromadě peněžní obnos, který k výpravě potřebuje. Loď "Roosevelt" bude do konce června vybrojena k plavbě a 1. července hodlá Peary z New Yorku vyplouti. Jest pln důvěry a očekává určitě dobrý výsledek, předkládá, že léto 1908 bude míti normální průběh. Zároveň chystá se také Anthony Fiala na novou výpravu. Fiala vedl svého času výpravu, financovanou Williamem Zieglerem. O novém podniku nepronášá se však posud nic bližšího.